



KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak

sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 23. novembar 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija odluke po vraćenoj odluci o preispitivanju pritvora
i po redovnom preispitivanju pritvora Kadrija Veseljija**

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Branilac Hašima Tačija

Gregori Kiho

Zastupnik žrtava

Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija

Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija

Venkatešvari Alagenda

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 5. novembra 2020, nakon potvrđivanja optužnice (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice ili potvrđena optužnica),² Kadri Veselji (u daljem tekstu: g. Veselji ili optuženi) uhapšen je u skladu s odlukom i nalogom za hapšenje koje je izdao sudija za prethodni postupak.³

2. Dana 22. januara 2021. sudija za prethodni postupak odbio je zahtev g. Veseljija za privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).⁴

3. Dana 30. aprila 2021. panel Apelacionog suda potvrdio je prvu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: prva odluka Apelacionog suda).⁵

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka kojom se određuje sudija za prethodni postupak*, 23. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, F00026/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija*, 26. oktobar 2020, javno; F00045/A03, specijalizovani tužilac, *Dodatno redigovana optužnica*, 4. novembar 2020, javno. Poverljiva verzija redigovane optužnice s manje redakcija dostavljena je 11. decembra 2020, dokument F00134. U skladu s odlukom o nedostacima optužnice (dokument F00413/RED), 8. septembra 2021. dostavljene su poverljiva redigovana verzija (dokument F00455/CONF/RED/A01) i javna redigovana verzija korigovane potvrđene optužnice (dokument F00455/RED/A01).

³ KSC-BC-2020-06, F00050, F00050, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju Kadrija Veseljija prema pravilu 55(4)*, 5. novembar 2020, javno; F00027/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i dovođenje*, 26. oktobar 2020, javno (u daljem tekstu: odluka o izdavanju naloga za hapšenje); F00027/A03/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Kadrija Veseljija*, 26. oktobar 2020, javno.

⁴ KSC-BC-2020-06, F00178, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu Kadrija Veseljija za privremeno puštanje na slobodu*, 22. januar 2021, javno.

⁵ KSC-BC-2020-06, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, javno.

4. Dana 2. jula 2021. sudija za prethodni postupak izdao je nalog da se g. Veseljiju produži pritvor (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru).⁶

5. Dana 21. jula 2021. sudija za prethodni postupak zatražio je od odbrane g. Veseljija (u daljem tekstu: odbrana) da se izjasni o tome da li, budući da je uložila žalbu na drugu odluku o pritvoru, namerava da zatraži da se naredno preispitivanje pritvora odgodi ili ipak želi da se pritvor g. Veseljija preispita u roku od dva meseca po donošenju druge odluke o pritvoru, na šta je odbrana izjavila da ne traži produženje roka i zatražila da sudija za prethodni postupak „u skladu sa svojim obavezama, pritvor preispituje onako kako je to predviđeno pravilima”.⁷

6. Dana 9. avgusta 2021. odbrana je sudiju za prethodni postupak obavestila o tome da je promenila mišljenje koje je izrazila 21. jula 2021, zatražila od sudije za prethodni postupak odobrenje da se podnesi o preispitivanju pritvora g. Veseljija dostave u roku od deset dana pošto Apelacioni sud odluči po žalbi odbrane na drugu odluku o pritvoru i dodala da se g. Veselji odrekao prava da mu se pritvor preispituje u međuvremenu (u daljem tekstu: zahtev od 9. avgusta 2021).⁸

7. Dana 10. avgusta 2021. sudija za prethodni postupak odlučio je po zahtevu od 9. avgusta 2021, pomerio rok u kom odbrana treba da se izjasni o tome da li i dalje ima razloga da se g. Veseljiju produži pritvor i naložio odbrani da to učini najkasnije deset dana pošto bude obavestena o odluci Apelacionog suda po njenoj žalbi na drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: odluka od 10. avgusta 2021).⁹

⁶ KSC-BC-2020-06, F00380/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o preispitivanju pritvora Kadrija Veseljija*, 2. jul 2021, javno.

⁷ KSC-BC-2020-06, transkript, 21. jul 2021, javno, str. 532, redovi 10–18, str. 533, redovi 13–15.

⁸ KSC-BC-2020-06, F00429, specijalizovani branilac, *Zahtev Veseljijeve odbrane u vezi sa drugom odlukom o preispitivanju pritvora*, 9. avgust 2021, javno, stav 2.

⁹ KSC-BC-2020-06, F00430, sudija za prethodni postupak, *Odluka po Veseljijevom zahtevu za produženje roka*, 10. avgust 2021, javno, stavovi 9, 11.

8. Dana 1. oktobra 2021. Apelacioni sud doneo je odluku po žalbi g. Veseljija na drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: druga odluka Apelacionog suda)¹⁰ i, između ostalog, vratio tu odluku na ponovno odlučivanje kako bi sudija za prethodni postupak procenio da li policija Kosova realno može da garantuje uslove koje je predložio optuženi ili druge uslove koje sudija za prethodni postupak smatra neophodnim kako bi se umanjile utvrđene opasnosti.¹¹

9. Dana 8. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak izdao je nalog policiji Kosova u kom je od nje zatražio da dostavi: (i) informacije o ovlašćenjima i sposobnosti policije Kosova da ograniči kretanje licima koja su uslovno puštena na slobodu, da nadzire i ograniči njihovu komunikaciju, da kontroliše kućni pritvor i sprovodi mere pod kojima je lice privremeno pušteno na slobodu, i (ii) informacije o ranijim slučajevima u kojima je sprovodila mere pod kojima su lica optužena za teška krivična dela privremeno puštena na slobodu ili zadržavana u pritvoru (u daljem tekstu: nalog policiji Kosova).¹²

10. Dana 8. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak naložio je odbrani da se izjasni o tome da li želi (a) da se pritvor g. Veseljija preispita u skladu s rasporedom utvrđenim u odluci od 10. avgusta 2021; (b) da sudija za prethodni postupak pritvor g. Veseljija preispita kad, u skladu s nalogom Apelacionog suda, bude ponovo razmatrao drugu odluku o pritvoru, pa da o tome donese jednu objedinjenu odluku, u kom slučaju bi raspored utvrđen u odluci od 10. avgusta 2021. ostao na snazi; pored toga, sudija za prethodni postupak je napomenuo da strane u postupku mogu da prilože napomene uz informacije koje dostavi policija Kosova, i to tužilac u roku od pet dana pošto dobije prevod tih informacija na engleski, a odbrana u roku od tri dana pošto dobije napomene tužilaštva; ili (c) da

¹⁰ KSC-BC-2020-06, IA008/F00004/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, javno.

¹¹ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 51–53.

¹² KSC-BC-2020-06, F00513, sudija za prethodni postupak, *Nalog policiji Kosova da dostavi informacije*, 8. oktobar 2021, javno, s poverljivim prilogom.

se sledeće preispitivanje pritvora odgodi na dva meseca od trenutka kad sudija za prethodni postupak ponovo razmotri drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: nalog od 8. oktobra 2021).¹³

11. Dana 10. oktobra 2021. odbrana je zatražila da se pritvor g. Veseljija preispita prema rasporedu utvrđenom u odluci od 10. avgusta 2021 (u daljem tekstu: izjašnjenje odbrane od 10. oktobra 2021).¹⁴

12. Dana 11. oktobra 2021. odbrana je dostavila podneske o preispitivanju pritvora g. Veseljija,¹⁵ uključujući informacije pribavljene od policije Kosova o tome da li je policija u stanju da garantuje uslove njegovog privremenog otpusta (u daljem tekstu: prvi odgovor policije Kosova),¹⁶ te je na osnovu toga zatražila da g. Veselji bude privremeno pušten na slobodu pod određenim uslovima (u daljem tekstu: zahtev odbrane).¹⁷

13. Dana 13. oktobra 2021. sudija za prethodni postupak naložio je sekretaru da dostavi informacije o režimu pod kojim g. Veselji boravi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća (u daljem tekstu: nalog sekretaru).¹⁸

14. Dana 20. oktobra 2021. sekretar je, u skladu s nalogom, dostavio tražene informacije (u daljem tekstu: podnesak Sekretarijata).¹⁹

¹³ KSC-BC-2020-06, F00514, sudija za prethodni postupak, *Nalog odbrani da se izjasni o rokovima za sledeće preispitivanje pritvora*, 8. oktobar 2021, javno, stav 6.

¹⁴ KSC-BC-2020-06, F00515, sudija za prethodni postupak, *Izjašnjenje Veseljijeve odbrane u skladu s nalogom od 8. oktobra 2021. (dokument F00514)*, 10. oktobar 2021, javno, stav 4.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, F00518, specijalizovani branilac, *Izjašnjenje Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju pritvora*, 11. oktobar 2021, poverljivo, s poverljivim priložima 1–2. Korigovana verzija tog dokumenta dostavljena je 14. oktobra 2021 (dokument F00518/COR), poverljivo, s poverljivim priložima 1–3.

¹⁶ KSC-BC-2020-06, F00518/COR/A01, specijalizovani branilac, *Prilog 1 korigovanoj verziji podneska Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju pritvora (dokument KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021)*, 14. oktobar 2021, poverljivo; F00518/COR/A02, specijalizovani branilac, *Prilog 2 korigovanoj verziji podneska Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju pritvora (dokument KSC-BC-2020-06/F00518 od 11. oktobra 2021)*, 14. oktobar 2021, poverljivo.

¹⁷ Zahtev odbrane, stavovi 22, 68.

¹⁸ KSC-BC-2020-06, F00522, sudija za prethodni postupak, *Nalog sekretaru da dostavi informacije o pritvorskom režimu*, 13. oktobar 2021, poverljivo, stav 7.

¹⁹ KSC-BC-2020-06, F00536, sekretar, *Podnesak Sekretarijata u skladu s nalogom da se dostave informacije o pritvorskom režimu (dokument F00522)*, 20. oktobar 2021, poverljivo.

15. Dana 22. oktobra 2021. Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je odgovor na zahtev odbrane (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva).²⁰

16. Dana 26. oktobra 2021. policija Kosova je, u skladu s nalogom, dostavila tražene informacije (u daljem tekstu: drugi odgovor policije Kosova).²¹

17. Dana 29. oktobra 2021. odbrana je najavila da će drugi odgovor policije Kosova uvrstiti u predstojeću repliku na odgovor, zamolila da se to pitanje reši odmah i zatražila da joj se dozvoli da u predstojećoj replici prekorači dozvoljeni maksimum od 1.500 reči, što joj je i odobreno.²²

18. Dana 1. novembra 2021. odbrana je uložila repliku na odgovor (u daljem tekstu: replika).²³

19. Dana 8. novembra 2021. tužilaštvo je dostavilo napomene na drugi odgovor policije Kosova (u daljem tekstu: napomene tužilaštva).²⁴

20. Dana 11. novembra 2021. odbrana je reagovala na napomene tužilaštva (u daljem tekstu: napomene odbrane).²⁵

²⁰ KSC-BC-2020-06, F00540, specijalizovani tužilac, *Objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju pritvora iz oktobra 2021*, 22. oktobar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija tog dokumenta dostavljena je 2. novembra 2021. (dokument F00540/RED).

²¹ KSC-BC-2020-06, F00548/eng, Generalna direkcija policije Kosova, *Odgovor na zahtev broj KSC-BC-2020-06 od 13. oktobra 2021*, 26. oktobar 2021, poverljivo. Prevod tog dokumenta na engleski dostavljen je 3. novembra 2021.

²² KSC-BC-2020-06, transkript, 29. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: transkript od 29. oktobra 2021), str. 711, red18, do str. 712, red 9; str. 749, redovi 19–21.

²³ KSC-BC-2020-06, F00556, specijalizovani branilac, *Replika Veseljijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju pritvora iz oktobra 2021*, 1. novembar 2021, poverljivo, s poverljivim priložima 1–2.

²⁴ KSC-BC-2020-06, F00562, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru*, 8. novembar 2021, poverljivo, s prilogom 1, javno.

²⁵ KSC-BC-2020-06, F00563, specijalizovani branilac, *Replika Veseljijeve odbrane na odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru s javnim prilogom 1*, 11. novembar 2021, poverljivo.

II. ARGUMENTACIJA

21. Odbrana tvrdi da zbog dve promene u okolnostima sada jasno postoji osnov da se g. Veseljiju okonča pritvor u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća i da se on uputi u kućni pritvor: (i) policija Kosova je u svom prvom odgovoru dala garancije da je i više nego sposobna i spremna da sprovede sve mere ili naloge sudije za prethodni postupak koji se odnose na privremeno puštanje na slobodu ili na bilo koje drugo pitanje, i (ii) s obzirom na vreme koje je proteklo od objavljivanja potvrđene optužnice i na neefikasnost s kojom tužilaštvo postupa u ovom predmetu, dalje zadržavanje g. Veseljija u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća neprimereno je, opterećujuće i nezakonito.²⁶

22. Tužilaštvo u odgovoru navodi da zahtev odbrane treba odbaciti.²⁷ Ono smatra da je neophodno da se g. Veseljiju produži pritvor pošto se prilike u međuvremenu nisu promenile toliko da bi se to odrazilo na već ustanovljene razloge za njegovo zadržavanje u pritvoru, i dodaje da je Apelacioni sud potvrdio da opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona i dalje postoje.²⁸

23. Odbrana u replici kaže da, s obzirom na drugi odgovor policije Kosova, zadržavanje g. Veseljija u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća treba okončati i da njega treba uputiti u kućni pritvor na Kosovu.²⁹

24. Tužilaštvo u napomenama tvrdi da drugi odgovor policije Kosova ništa ne menja na pređašnjem zaključku da se, s obzirom na opasnost koju g. Veselji predstavlja, njegov otpust pod predloženim uslovima ne može valjano sprovesti.³⁰

25. Odbrana u napomenama najpre osporava proceduru koje se tužilaštvo držalo u vezi s nalogom od 8. oktobra 2021. i obim napomena tužilaštva,³¹ te dodaje da

²⁶ Zahtev odbrane, stavovi 22-25, 68.

²⁷ Odgovor tužilaštva, stav 42.

²⁸ Odgovor tužilaštva, stav 1.

²⁹ Replika, stavovi 4, 35.

³⁰ Napomene tužilaštva, stav 1.

³¹ Napomene odbrane, stavovi 10-22.

tužilaštvo u svojim napomenama nije iznelo osnov po kom g. Veseljija treba zadržati u pritvoru.³²

III. MERODAVNO PRAVO

26. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća određuju pritvor jedino kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva; (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili konkretne okolnosti ukazuju na to da će ometati tok krivičnog postupka; ili (iii) da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim preti.

27. Član 41(10) Zakona i pravilo 57(2) Pravilnika predviđaju da sve do pravnosnažne presude ili do puštanja na slobodu, po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se produžava ili ukida pritvor.

28. U skladu sa članom 41(12) Zakona, pored pritvora, Specijalizovana veća mogu naložiti sledeće mere kako bi obezbedila prisustvo optuženog, sprečila ponavljanje krivičnog dela ili obezbedila uspešno vođenje krivičnog postupka: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje optuženog da neće napustiti mesto boravka, zabranu približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

29. Prema pravilu 56(2) Pravilnika, panel se stara da pritvoreno lice u periodu do početka suđenja ne boravi u pritvoru neopravdano dugo, a u slučaju da dođe do nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što

³² Napomene odbrane, stavovi 23, 41.

sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

A. PRELIMINARNA PITANJA

1. Nalog od 8. oktobra 2021

30. Odbrana smatra da je, prema rasporedu koji je sudija za prethodni postupak predložio u stavu 6(a) naloga od 8. oktobra 2021, rasprava po ovom pitanju, u delu u kom se ona odnosila na g. Veseljija, okončana s replikom odbrane.³³ Odbrana smatra da napomene tužilaštva, u delovima u kojima se odnose na g. Veseljija, predstavljaju dupliku, a sud nije odobrio njeno ulaganje.³⁴ Prema mišljenju odbrane, tužilaštvo je nju prisililo da se odluči za mogućnost iznetu u stavu 6(b) naloga od 8. oktobra 2021. i time joj nametnulo obavezu da piše repliku.³⁵

31. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je u nalogu od 8. oktobra 2021. povučena razlika između redovnog preispitivanja Veseljijevog pritvora na svaka dva meseca, propisanog članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika, i donošenja odluke u kojoj bi se redovno preispitivanje pritvora obavilo zajedno sa ponovnim razmatranjem druge odluke o pritvoru, koju je na ponovno rešavanje vratio Apelacioni sud.³⁶ Prva opcija podrazumeva donošenje dve posebne odluke, i to: (i) odluke o redovnom preispitivanju Veseljijevog pritvora, u kojoj se ne bi razmatrao drugi odgovor policije Kosova, i (ii) odluke o ponovnom razmatranju vraćene druge odluke o pritvoru, kako je to Apelacioni sud zatražio, a tom prilikom bi se u obzir uzeli i drugi odgovor policije Kosova i napomene strana u postupku o njemu.

³³ Napomene odbrane, stav 10.

³⁴ Napomene odbrane, stavovi 11–13.

³⁵ Napomene odbrane, stavovi 13–14.

³⁶ Nalog od 8. oktobra 2021, stav 6.

32. Iako je od sudije za prethodni postupak prvobitno zatražila da pristupi trećem redovnom preispitivanju pritvora prema članu 41(10) Zakona,³⁷ odbrana je potom izjavila da u repliku želi da uključi i drugi odgovor policije Kosova.³⁸ Time je odbrana od sudije za prethodni postupak *de facto* zatražila da redovnu odluku o pritvoru prema članu 41(10) poveže s odlukom o pitanju koje mu je Apelacioni sud vratio na razmatranje. To znači da napomene tužilaštva ostaju u okviru naloga od 8. oktobra 2021. i da ne predstavljaju dupliku. Jednako je važno i to što tužilaštvo, iz razloga pravičnosti, mora dobiti istu priliku kao i odbrana da se izjasni o drugom odgovoru policije Kosova.³⁹ Uostalom, odbrana je svoje napomene dostavila, što znači da joj nije naneta nikakva šteta jer je, u skladu s načelom ravnopravnosti strana u postupku, dobila priliku da reaguje i na drugi odgovor policije Kosova i na napomene tužilaštva.

33. S obzirom na ono što je dosad izloženo, sudija za prethodni postupak smatra neophodnim da dodatno pojašni prirodu ove odluke. Sudija za prethodni postupak doneće objedinjenu odluku u kojoj će izvršiti redovno preispitivanje pritvora za g. Veseljija i ponovo razmotriti pitanja koja mu je Apelacioni sud vratio na odlučivanje. To, konkretno, znači da će sudija za prethodni postupak, u skladu s uobičajenom praksom utvrđenom članom 41(6), (10) i (12) Zakona i pravilom 57(2) Pravidnika, izvršiti redovno preispitivanje pritvora za g. Veseljija, a da će u odeljku o uslovnom puštanju na slobodu dodatno razmotriti drugu odluku o pritvoru, u onim delovima koje mu je Apelacioni sud vratio na odlučivanje, i da će pri tom u vidu imati i prvi i drugi odgovor policije Kosova, napomene tužilaštva, podnesak Sekretarijata i napomene odbrane.

³⁷ Izjašnjenje odbrane od 10. oktobra 2021, stav 4.

³⁸ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 711, red 22, do str. 712, red 2.

³⁹ Sudija za prethodni postupak napominje da je tužilaštvo u odgovoru nagovestilo da će izneti stav o drugom odgovoru policije Kosova; v. odgovor tužilaštva, stav 35.

2. Zahtev da se iz spisa predmeta izbrišu određeni delovi napomena tužilaštva

34. Odbrana tvrdi da je tužilaštvo u svojim napomenama uz drugi odgovor policije Kosova, čak i pod uslovom da jeste imalo pravo na njih, drastično prekoračilo i obim replike i obim drugog odgovora policije Kosova.⁴⁰ Odbrana smatra da tužilaštvo na račun g. Veseljija lično iznosi uopštene i potpuno nove navode o korupciji i kriminalnim radnjama, a protiv policije Kosova, kosovskog pravosudnog sistema, Vlade Kosova, Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK) i Obaveštajne službe Kosova uopšte iznosi navode o korupciji i/ili kriminalnim radnjama.⁴¹ Odbrana dodaje da se tužilaštvo poziva na informacije koje su praktično samo glasine i na novosti s vebajtova koje nemaju nikakvu dokaznu vrednost.⁴² Osim toga, odbrana tvrdi da su ti navodi, ako se ima u vidu u kom su trenutku izneti, nesumnjivo taktičke prirode i da nisu izneti u dobroj nameri, pošto je to pitanje trebalo pokrenuti čim su dostavljeni prvi podnesci o preispitivanju pritvora.⁴³ Zato odbrana od sudije za prethodni postupak traži da iz spisa predmeta izbriše stavove 2–3, 5–9 i 23–25 napomena tužilaštva.⁴⁴

35. Problem vezan za drugu odluku o pritvoru koju je Apelacioni sud vratio na ponovno odlučivanje tiče se pitanja da li policija Kosova „realno može da garantuje“ uslove koje odbrana predlaže za privremeni boravak optuženog na slobodi.⁴⁵ Sudija za prethodni postupak je policiji Kosova konkretno naložio da mu, između ostalog, dostavi sledeće informacije: (i) [BRISANO] i (ii) [BRISANO].⁴⁶ Prema mišljenju sudije za prethodni postupak, i nevezano s ocenom pitanja koliko su napomene tužilaštva utemeljene, tvrdnje kojima se ukazuje na kriminalne radnje ili korupciju, bilo da se tiču g. Veseljija lično, bilo da se tiču policije Kosova

⁴⁰ Napomene odbrane, stav 15.

⁴¹ Napomene odbrane, stavovi 16, 18, 21.

⁴² Napomene odbrane, stav 17.

⁴³ Napomene odbrane, stavovi 19–20.

⁴⁴ Napomene odbrane, stavovi 22, 41.

⁴⁵ Druga odluka Apelacionog suda, stav 53.

⁴⁶ [BRISANO].

ili drugih organa vlasti na Kosovu, jesu relevantne za predmet odlučivanja, a u širem smislu tiču se i stvari koju je Apelacioni sud vratio na odlučivanje, kao i konkretnih pitanja koja je postavio sudija za prethodni postupak.

36. Što se tiče dokazne vrednosti koju sporni stavovi u napomenama tužilaštva mogu imati, ona bi mogla biti važna za potonju diskusiju o utemeljenosti napomena tužilaštva, ali ne i za pitanje da li te stavove treba izbrisati iz spisa predmeta ili ne. Stoga će sudija za prethodni postupak, ako to bude potrebno, odrediti kakvu dokaznu vrednost treba pripisati navodima tužilaštva, pa shodno tome smatra da odbrana nije pokazala da sporne stavove treba izbrisati iz spisa predmeta.

37. Što se pak tiče trenutka u kom je tužilaštvo iznelo sporne navode, sudija za prethodni postupak smatra da tužilaštvo ima i odgovornost i pravo da, u granicama koje su stranama u postupku propisane odredbama za dostavljanje podnesaka, odluči kad će izneti koju tvrdnju, budući da je ono dužno da pokaže da postoje razlozi da se optuženom produži pritvor. To važi tim pre što je tužilaštvo, kao što je već rečeno, te navode iznelo u vezi s konkretnim pitanjem koje je Apelacioni sud vratio na ponovno odlučivanje i s pitanjima koje je sudija za prethodni postupak uputio policiji Kosova. To znači da se pomenuti stavovi ne moraju brisati iz spisa predmeta samo zbog trenutka u kom ih je tužilaštvo iznelo u svojim napomenama.

38. Stoga sudija za prethodni postupak odbacuje zahtev odbrane da iz spisa predmeta izbriše stavove 2–3, 5–9 i 23–25 u napomenama tužilaštva.

B. RELEVANTNI PRAVNI STANDARD

39. Odbrana podseća na to da sud ima obavezu preispitivanja, ali da je podnosilac zahteva taj koji mora da pokaže da su se od donošenja poslednje

odluke okolnosti zaista promenile toliko da je privremeno puštanje na slobodu sad opravdano.⁴⁷

40. Tužilaštvo u odgovoru navodi da se odluka o tome da li, shodno pravilu 57(2) Pravilnika, razlozi ili okolnosti zbog kojih je licu, shodno članu 41(6) Zakona, određen pritvor i dalje postoje, uvek tiče pitanja da li se išta, to jest, šta se tačno promenilo otkako je doneta poslednja odluka o pritvoru.⁴⁸ Tužilaštvo dodaje da se od sudije za prethodni postupak ne može očekivati da se bavi zahtevima u kojima se samo ponavljaju stavovi o kojima je već o bilo govora u ranijim odlukama.⁴⁹

41. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je, prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još uvek postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove navedene u članu 41(6) Zakona: (i) da li postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo ili dela i (ii) da li postoje jasni osnovi da se smatra da je prisutan bilo koji od rizika navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.⁵⁰ Dužnost da odluči da li okolnosti zbog kojih je pritvor određen i dalje postoje nadležnom panelu nameće obavezu da *proprio motu* oceni da li je, u trenutku u kom preispituje odluku i u konkretnim okolnostima u predmetu u kojima se ona preispituje, zadržavanje optuženog u pritvoru i dalje opravdano.⁵¹ Iako automatsko preispitivanje pritvora na svaka dva meseca, propisano pravilom 57(2) Pravilnika, nije strogo ograničeno na pitanje da li se okolnosti jesu ili nisu promenile, to ipak može biti presudno, pa se to pitanje razmatra ili na zahtev strane u postupku ili *proprio motu*.⁵² Sudija za prethodni postupak nije dužan da daje svoje mišljenje o faktorima o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru niti da se bavi zahtevima u kojima se samo

⁴⁷ Zahtev odbrane, stav 21.

⁴⁸ Odgovor tužilaštva, stav 3.

⁴⁹ Odgovor tužilaštva, stav 3.

⁵⁰ V., na primer, KSC-BC-2020-07, IA002-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora*, 9. februar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*), stav 55.

⁵¹ KSC-BC-2020-06, IA006-F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnića na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Krasnići*), stav 15.

⁵² Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Krasnići*, stav 16.

ponavljaju stavovi o kojima je već o bilo govora u ranijim odlukama.⁵³ Ključno je da se sudija za prethodni postupak uveri da u trenutku donošenja odluke po zahtevu za preispitivanje pritvora osnovi za dalji pritvor još uvek postoje.⁵⁴ Na tužilaštvu je da pokaže da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.⁵⁵

C. OSNOVANA SUMNJA

42. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora.⁵⁶

43. Odbrana se u svom zahtevu nije izjasnila o ovom kriterijumu. Tužilaštvo pak u svom odgovoru tvrdi da je Apelacioni sud potvrdio zaključak koji je sudija za prethodni postupak izneo u drugoj odluci o pritvoru, naime taj da i dalje postoji osnovana sumnja da je g. Veselji učinio krivična dela koja su u stvarnoj nadležnosti Specijalizovanih veća.⁵⁷

44. Sudija za prethodni postupak podseća da je u odluci o potvrđivanju optužnice utvrđeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Veselji krivično odgovoran za više zločina protiv čovečnosti (progon, zatvaranje, drugi nehumani postupci, mučenje, ubistvo i prisilni nestanci) i ratnih zločina (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo) prema članovima 13(1), 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.⁵⁸ Ti zaključci doneti su na osnovu

⁵³ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55; žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Krasnići*, stav 17.

⁵⁴ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55.

⁵⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 20; prva odluka Apelacionog suda, stav 14.

⁵⁶ V. takođe ESLJP, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, Judgment, 28. novembar 2017, stav 222.

⁵⁷ Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 2, 4.

⁵⁸ Odluka o potvrđivanju optužnice, stavovi 521(a); druga odluka Apelacionog suda, stav 24.

standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.⁵⁹

45. S obzirom na zaključke iznete u odluci o potvrđivanju optužnice i na to da se situacija u međuvremenu nije promenila, sudija za prethodni postupak konstatuje da još uvek postoji osnovana sumnja da je g. Veselji izvršio krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća u smislu člana 41(6)(a) i (10) Zakona.

D. NUŽNOST PRITVORA

46. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju biti detaljno navedeni.⁶⁰ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, s obzirom na postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog „uverenju“⁶¹ da postoji neki od rizika navedenih u tri stava člana 41(6)(b) Zakona, u smislu da je moguće, ali ne i neminovno, da se tako nešto dogodi u budućnosti.⁶² Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će se neki od tih rizika i ostvariti.⁶³ Prilikom odlučivanja o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje rizika iz člana 41(6)(b) Zakona.⁶⁴

⁵⁹ Druga odluka Apelacionog suda, stav 21.

⁶⁰ Prva odluka o pritvoru, stav 21; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 18–19.

⁶¹ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

⁶² Prva odluka o pritvoru, stav 21.

⁶³ Prva odluka Apelacionog suda, stav 17.

⁶⁴ KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu*, 26. april 2017, javno, stav 114. V. takođe ESLjP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, Judgment, 5. jul 2016. (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]), stav 87 *in fine*; ESLjP, *Idalov v. Russia* [GC], br. 5826/03, Judgment, 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

1. Opasnost od bekstva

47. Odbrana se u zahtevu ne izjašnjava o ovom jasnom osnovu. Tužilaštvo u odgovoru pak tvrdi da bi g. Veselji, s obzirom na sve veći obim obelodanjenog dokaznog materijala i na mogućnost da mu se, ukoliko bude oglašen krivim, odredi teška kazna, mogao imati dovoljno motiva da pribavi finansijska i prevozna sredstva i tako izbegne postupak pred Specijalizovanim većima.⁶⁵ Tužilaštvo dodaje da bi g. Veselji imao načina da to učini jer je, delom i zahvaljujući svojim nekadašnjim položajima, i dalje uticajan na Kosovu.⁶⁶ Odbrana u replici kaže da obelodanjivanje dokaznog materijala samo po sebi nije dovoljan osnov za odbijanje zahteva za privremeno puštanje na slobodu i da je verovatnoća da će g. Veselji pobeći mala zato što ne postoje direktni dokazi o njegovom neposrednom učešću u konkretnim krivičnim delima.⁶⁷

48. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je g. Veselji upoznat s optužbama koje mu se stavljaju na teret i s mogućnošću teške kazne u slučaju osuđujuće presude.⁶⁸ Pitanje da li dokazi o Veseljijevom neposrednom učešću postoje ili ne postoje irelevantno je ako se ima u vidu da, kako je to već rečeno, postoji osnovana sumnja da je on učinio krivična dela koja spadaju u stvarnu nadležnost Specijalizovanih veća i za koja bi mu, u slučaju osuđujuće presude, mogla biti izrečena dugotrajna kazna zatvora.⁶⁹ Pored toga, sudija za prethodni postupak podseća na to da g. Veselji zahvaljujući svojim ranijim položajima još uvek igra značajnu ulogu na Kosovu. Uticaj koji on još uvek ima zahvaljujući tome, a naročito zahvaljujući položajima koje je zauzimao u okviru obaveštajnih službi,

⁶⁵ Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁶⁶ Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁶⁷ Replika, stav 5. O tvrdnjama koje je odbrana u replici iznela o umanjivanju opasnosti od bekstva biće govora u odeljku o privremenom puštanju na slobodu.

⁶⁸ Prva odluka o pritvoru, stav 32; druga odluka o pritvoru, stav 32.

⁶⁹ V. takođe druga odluka Apelacionog suda, stav 24.

može mu pomoći da izbegne postupak pred Specijalizovanim većima, na primer tako što bi zatražio podršku svojih pristalica, odnosno pristalica OVK, obezbedio pristup relevantnim informacijama i pribavio finansijska i prevozna sredstva.⁷⁰

49. Polazeći od toga, i bez obzira na faktore koji bi mogli ukazati na suprotno, a koji su navedeni u prvoj odluci o pritvoru,⁷¹ sudija za prethodni postupak konstatuje da opasnost da bi g. Veselji mogao pobeći i dalje postoji.

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

50. Odbrana se u zahtevu nije izjasnila o ovom jasnom osnovu. Tužilaštvo u odgovoru pak tvrdi da postoji realna opasnost da bi g. Veselji mogao ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ukoliko bi bio pušten na slobodu.⁷² Naime, tužilaštvo smatra da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.⁷³ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da opasnost od ometanja postupka raste kako optuženi sve više dobija pristup dokaznom materijalu koji ga tereti, ali i [BRISANO], i dodaje da je Apelacioni sud već zaključio da dosad uvedene mere zaštite nisu dovoljne da bi se umanjila neminovno velika opasnost od zastrašivanja svedoka ili uticanja na njih.⁷⁴ Tužilaštvo podseća i na to da su u sudskim postupcima koji su se vodili protiv pripadnika OVK tri svedoka ubijena ili povređena, kao i na to da je Pretresno veće koje je na Međunarudnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: MKSJ) postupalo u predmetu protiv Haradinaja i drugih napomenulo da su mnogi svedoci kao jedan od najvažnijih razloga za to što ne žele da svedoče naveli upravo stah.⁷⁵ Tužilaštvo, osim toga,

⁷⁰ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 460; prva odluka o pritvoru, stav 32; druga odluka o pritvoru, stav 32.

⁷¹ Prva odluka o pritvoru, stav 33.

⁷² Odgovor tužilaštva, stavovi 2, 8.

⁷³ Odgovor tužilaštva, stav 8.

⁷⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 8, 11.

⁷⁵ Odgovor tužilaštva, stav 13.

smatra i da g. Veselji i dalje ima ogroman uticaj na bivše pripadnike OVK, ali i na Kosovu uopšte, delom i zahvaljujući položajima na kojima je svojevremeno bio.⁷⁶ Konačno, tužilaštvo tvrdi da postoje brojne naznake za to da bi g. Veselji mogao ometati pravdu, na primer, informacije da su njemu potčinjeni pripadnici obaveštajne službe pretili svedocima koji su na MKSJ svedočili protiv bivših pripadnika OVK, da su ih nadgledali i podmićivali, te da se pokazalo da g. Veselji ima mogućnost da izdaje uputstva licima umešanim u vršenje pritiska na potencijalne svedoke tužilaštva.⁷⁷

51. Odbrana u replici⁷⁸ tvrdi da ni Apelacioni sud ni sudija za prethodni postupak nisu zaključili da je g. Veselji [BRISANO].⁷⁹ Odbrana dodaje da nema dokaza za to da su g. Veselji ili njegove pristalice tokom proteklih 20 godina i na koji način bili povezani s nekim od pomenuta tri smrtna slučaja za koje tužilaštvo tvrdi da su paradigmatični za sudbinu svedoka u postupcima koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.⁸⁰ Odbrana ukazuje na to [BRISANO].⁸¹ Osim toga, odbrana tvrdi da u postupcima vezanim za OVK koji su se vodili pred MKSJ nijedan svedok nije ubijen i da su svedoci, koliko god da su u predmetu protiv Haradinaja i drugih nerado istupali, na kraju ipak svi svedočili, bilo u prvostepenom postupku, bilo na ponovljenom suđenju.⁸²

52. Sudija za prethodni postupak podseća da je utvrđeno da g. Veselji ima mogućnost da izdaje uputstva jednom licu koje je u kontaktu sa Specijalizovanim većima i da se on na taj način neposredno umešao u stvar koja se tiče Specijalizovanih veća.⁸³ Osim toga, g. Veselji, kao što je već rečeno, još uvek igra

⁷⁶ Odgovor tužilaštva, stavovi 12, 14.

⁷⁷ Odgovor tužilaštva, stav 15.

⁷⁸ O tvrdnjama koje je odbrana u replici iznela o umanjanju opasnosti od ometanja postupka biće govora u odeljku o privremenom puštanju na slobodu.

⁷⁹ [BRISANO].

⁸⁰ Replika, stavovi 23–25.

⁸¹ [BRISANO].

⁸² Replika, stavovi 26–27.

⁸³ Prva odluka o pritvoru, stav 44; prva odluka Apelacionog suda, stav 38; druga odluka o pritvoru, stav 35; druga odluka Apelacionog suda, stav 34.

značajnu ulogu na Kosovu s obzirom na svoje prethodne položaje,⁸⁴ pa zahvaljujući tome može, na primer, da dobije pristup određenim informacijama ili podršku drugih lica.⁸⁵ S tim u vezi, sudija za prethodni postupak podseća i na to da iz dokaznog materijala proizlazi da je g. Veselji u periodu od 1999. do 2008. bio na čelu obaveštajne službe,⁸⁶ [BRISANO] pripadnici obaveštajne službe bili umešani u (i) vršenje pritiska na [BRISANO], jednom svedoku [BRISANO], i u (ii) praćenje [BRISANO] i [BRISANO], sa ciljem da se ustanovi [BRISANO], kao i u pretnje [BRISANO] i [BRISANO].⁸⁷ Sudija za prethodni postupak smatra da ti incidenti, kao i dokazani slučaj izdavanja uputstva jednom licu, što predstavlja mešanje u stvar koja se tiče Specijalizovanih veća, pokazuju da postoji opasnost da bi g. Veselji mogao iskoristiti svoj uticaj na Kosovu da omete postupak pred Specijalizovanim većima.

53. Sudija za prethodni postupak smatra i da zaštitne mere koje su na snazi nisu sasvim dovoljne da bi umanjile opasnost od ometanja postupka na koju ukazuju upravo izneti zaključci, s obzirom na to da je, i pored odluka o zaštitnim merama donetih posle druge odluke o pritvoru,⁸⁸ [BRISANO], g. Veselji i pored tih mera

⁸⁴ V. gore, stav 48.

⁸⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 43; prva odluka Apelacionog suda, stav 40; druga odluka o pritvoru, stav 35; druga odluka Apelacionog suda, stav 34.

⁸⁶ [BRISANO].

⁸⁷ Odluka o izdavanju naloga za hapšenje, stav 33; [BRISANO]; KSC-BC-2020-06, F00005/RED, specijalizovani tužilac, *Javna redigovana verzija zahteva za izdavanje naloga za hapšenje i pratećih naloga, podnesak KSC-BC-2020-06/F00005 od 28. maja 2020*, 17. novembar 2020, javno, s javnim redigovanim prilogom 1 i javnim priložima 2–3, stav 8.

⁸⁸ KSC-BC-2020-06, F00407, sudija za prethodni postupak, *Sedma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 21. jul 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00407/CONF/RED); F00438, sudija za prethodni postupak, *Osma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 24. avgust 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00438/CONF/RED); F00466, sudija za prethodni postupak, *Deveta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00466/CONF/RED); F00467, sudija za prethodni postupak, *Deseta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00467/CONF/RED); F00559, sudija za prethodni postupak, *Jedanaesta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 5. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*; F00571, sudija za prethodni postupak, *Dvanaesta*

[BRISANO].⁸⁹ Polazeći od toga, sudija za prethodni postupak zaključuje i da, s obzirom na činjenicu da je dokazano da se g. Veselji umešao u stvar koja se tiče Specijalizovanih veća i da i dalje ima važnu ulogu na Kosovu, opasnost od ometanja postupka raste zato što je g. Veselji, po donošenju druge odluke o pritvoru, stekao dodatni uvid u dokaze na kojima se zasnivaju ozbiljne optužbe protiv njega.⁹⁰

54. Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK, što, doduše, nije samo po sebi odlučujuće, ali predstavlja kontekst u kom se moraju razmatrati zaključci koji se odnose konkretno na g. Veseljija.⁹¹ Osim toga, za utvrđivanje opasnosti od ometanja postupka nije neophodno da optuženo lice lično manipuliše dokazima, utiče na svedoke ili vrši pritisak na njih, već je dovoljno da ono podstakne druge ili na drugi način doprinese ostvarenju te opasnosti.⁹²

55. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da, u kontekstu nepromenjene atmosfere zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se na na Kosovu vode protiv bivših pripadnika OVK, opasnost da će g. Veselji ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima i dalje postoji, a taj zaključak zasniva se na ukupnoj oceni njegove osvedočene spremnosti i sposobnosti da se meša u stvari koje se tiču Specijalizovanih veća, njegove sposobnosti da, zahvaljujući značajnoj ulozi koju još uvek ima, sebi stvori mogućnost da se meša u postupak pred Specijalizovanim većima i njegovog dodatnog uvida u dokaze na kojima počivaju optužbe. Polazeći od tog zaključka, sudija za prethodni postupak

odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera, 17. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana).

⁸⁹ [BRISANO].

⁹⁰ V. takođe druga odluka Apelacionog suda, stavovi 31–33.

⁹¹ Prva odluka o pritvoru, stav 48; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 40, 48; druga odluka o pritvoru, stav 36.

⁹² KSC-BC-2020-06, IA003/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Redžepa Seljimija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 59.

smatra da, i pored toga što odbrana ispravno tvrdi da dosad nije zaključeno da je g. Veselji [BRISANO], nema potrebe da se nadalje bavi bilo tim argumentom, bilo stavovima strana u postupku o događajima koji se tiču svedoka u drugim postupcima vezanim za OVK.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

56. Gospodin Veselji u svom zahtevu ne iznosi nikakve argumente u vezi s opasnošću od izvršenja novih krivičnih dela. Tužilaštvo u odgovoru navodi da se ta opasnost mora sagledavati u kontekstu (i) već ustanovljene i nepromenjene atmosfere zastrašivanja svedoka i uticanja na njih, (ii) dodatnog uvida koji optuženi ima u dokaze koji ga terete i (iii) značajnog uticajnog položaja koji optuženi i dalje ima na Kosovu.⁹³ Tužilaštvo smatra da [BRISANO].⁹⁴ Odbrana u replici tvrdi da [BRISANO].⁹⁵

57. Premda činjenica da postoji opasnost od ometanja postupka ne znači automatski da postoji i opasnost od izvršenja novih krivičnih dela, sudija za prethodni postupak podseća da su, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, isti faktori koji su relevantni za ocenu opasnosti od ometanja postupka relevantni i za ocenu opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela.⁹⁶ Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća da je dovoljno da optuženo lice podstakne druge ili im pomogne da izvrše nova krivična dela, ili da na drugi način doprinese njihovom izvršenju.⁹⁷

58. Što se tiče činjenica koje su predmet razmatranja, sudija za prethodni postupak pre svega konstatuje da [BRISANO]. Uprkos tome, i pored opšte atmosfere zastrašivanja svedoka, sudija za prethodni postupak podseća na to da

⁹³ Odgovor tužilaštva, stav 23.

⁹⁴ [BRISANO]

⁹⁵ [BRISANO].

⁹⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 52; druga odluka o pritvoru, stav 39.

⁹⁷ Prva odluka o pritvoru, stavovi 25, 52; druga odluka o pritvoru, stav 39.

je g. Veselji (i) sposoban i dokazano spreman da se meša u postupke pred Specijalizovanim većima, (ii) sposoban da, zahvaljujući značajnoj ulozi koju još uvek ima na Kosovu, nađe načina da se meša u postupak pred Specijalizovanim većima i da, (iii) po donošenju druge odluke o pritvoru, ima bolji uvid u teze tužilaštva zahvaljujući tekućem obelodanjivanju materijala na kom počivaju ozbiljne optužbe koje mu se stavljaju na teret.⁹⁸

59. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak smatra da postoji opasnost da će g. Veselji, pod bilo kojim vidom odgovornosti, učiniti krivična dela poput nedozvoljenih radnji koje je, kako se tvrdi u uoptužnici, preduzeo protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili ili bi mogli da pruže dokaze i/ili koji treba da svedoče pred Specijalizovanim većima.

60. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost da će g. Veselji izvršiti nova krivična dela još uvek postoji.

4. Zaključak

61. Sudija za prethodni postupak zaključuje da još uvek postoji opasnost da će g. Veselji pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili ili bi mogli da pruže dokaze i/ili treba da svedoče pred Specijalizovanim većima. Sudija za prethodni postupak će u nastavku oceniti da li ijedan od uslova za njegovo puštanje na slobodu može u dovoljnoj meri da otkloni te opasnosti.

⁹⁸ V. gore, stavovi 48, 52–54.

E. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

1. Izneta argumentacija

(a) Zahtev odbrane

62. Odbrana navodi da [BRISANO] u prvom odgovoru policije Kosova [BRISANO] je policija Kosova profesionalni organ javnog reda spreman da sprovodi odluke Specijalizovanih veća.⁹⁹ Odbrana dodaje i da su predložene mere za privremeno puštanje na slobodu obuhvatne i efikasne.¹⁰⁰

63. Što se tiče opasnosti od nenadzirane tajne komunikacije, odbrana smatra da je policija Kosova jednako dobro, ako ne i bolje opremljena da primenjuje mere bezbednosti koje su na snazi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, i to iz sledećih razloga: (i) [BRISANO] i (ii) [BRISANO].¹⁰¹ Odbrana dodaje da će, za razliku od [BRISANO] Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, [BRISANO].¹⁰²

(b) Odgovor tužilaštva

64. Tužilaštvo u odgovoru kaže da se opasnosti o kojima je reč ne mogu umanjiti nijednim uslovom pod kojim bi optuženi bio privremeno pušten na slobodu na Kosovu.¹⁰³ Tužilaštvo smatra da Apelacioni sud nije ni razmatrao pitanje da li bi se predloženim uslovima komunikacija mogla ograničiti i nadzirati tako da uslovno puštanje na slobodu bude opravdano, već da je zaključio da su potrebne dodatne informacije.¹⁰⁴ Tužilaštvo je mišljenja da se u analizi neophodnih uslova za privremeno puštanje na slobodu moraju razmotriti već ustanovljena atmosfera

⁹⁹ [BRISANO].

¹⁰⁰ Zahtev odbrane, stav 31.

¹⁰¹ [BRISANO].

¹⁰² [BRISANO].

¹⁰³ Odgovor tužilaštva, stav 24.

¹⁰⁴ Odgovor tužilaštva, stav 24.

zastašivanja svedoka na Kosovu, posebno slučajeve uticanja na svedoke do kojih je dosad došlo u ovom predmetu, i uticaj koji optuženi imaju na Kosovu.¹⁰⁵

65. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da su garantije koje je policija Kosova iznela u svom prvom odgovoru nedovoljne,¹⁰⁶ i to iz sledećih razloga: (i) [BRISANO];¹⁰⁷ (ii) [BRISANO];¹⁰⁸ (iii) [BRISANO];¹⁰⁹ i (iv) [BRISANO].¹¹⁰ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da policija Kosova već u tri navrata nije dala zadovoljavajuće odgovore, što dovodi u sumnju njeno poimanje opasnosti i njenu spremnost i sposobnost da valjano sprovede mere pod kojima lice privremeno boravi na slobodi.¹¹¹

66. Tužilaštvo dodaje da je jasno da odbrana i policija Kosova tesno saraduju u formulisanju odgovora vezanih za zahteve za privremeno puštanje na slobodu, ali da pitanje praktičnog spovođenja predloženih uslova i dalje nije rešeno.¹¹²

(c) Replika

67. Odbrana u replici kaže da zaključak da se se kućnim pritvorom umanjuje opasnost od bekstva ne treba menjati i da drugi odgovor policije Kosova dodatno potkrepljuje već ustanovljeno umanjeno te opasnosti.¹¹³

68. Što se tiče opasnosti od ometanja postupka, odbrana tvrdi da je ona u potpunosti otklonjena garantijama policije Kosova.¹¹⁴ Naime, u drugom odgovoru policije Kosova konkretno se govori o opasnosti da bi g. Veselji lično mogao uputiti nekome poruku ili se izražavati u šiframa, i predlažu mere slične onima koje su na snazi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća: (i) [BRISANO],

¹⁰⁵ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 34.

¹⁰⁶ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 31.

¹⁰⁷ [BRISANO].

¹⁰⁸ [BRISANO].

¹⁰⁹ [BRISANO].

¹¹⁰ [BRISANO].

¹¹¹ Odgovor tužilaštva, stavovi 32–33.

¹¹² Odgovor tužilaštva, stav 33.

¹¹³ Replika, stavovi 5–6.

¹¹⁴ Replika, stav 8.

(ii) [BRISANO], (iii) [BRISANO] i (iv) [BRISANO].¹¹⁵ Odbrana dodaje da policija Kosova ima i tu dodatnu prednost što govori maternji jezik optuženog i [BRISANO].¹¹⁶

69. Osim toga, odbrana tvrdi i da je tužilaštvo pogrešno iznelo razloge zbog kojih prvi odgovor policije Kosova ne može da se uzme kao dovoljan za umanjenje opasnosti i da nije razumelo da je policija Kosova spremna i sposobna da sprovede svaki nalog Specijalizovanih veća.¹¹⁷ Što se tiče konkretnih razloga koje je tužilaštvo navelo, odbrana dodaje da se u drugom odgovoru policije Kosova izričito navodi da ona: (i) raspolaže dovoljnim ljudstvom i tehnološkom opremom za taj zadatak; (ii) [BRISANO]; (iii) da je odmah otklanjala svaku bojazan vezanu za ograničavanje upotrebe sredstava za telekomunikaciju; i (iv) da raspolaže jedinicama koje su se specijalizovale za izvršavanje naloga ovog suda, da ima odgovarajuće iskustvo, i da je potvrdila da je u stanju da izvrši svaki nalog koji Specijalizovana veća smatraju neophodnim.¹¹⁸ Odbrana tvrdi i da nema opravdanja za nipodaštavanje s kojim tužilaštvo dočekuje bezbednosne mere koje je predložila policija Kosova.¹¹⁹

70. Konačno, odbrana tvrdi da tužilaštvo greši kad tvrdi da je odbrana u dosluhu s policijom Kosova, jer odbrana (i) od policije Kosova u dva navrata nije dobila tražene odgovore i jer je (ii) potom od policije Kosova zatražila detaljniji odgovor.¹²⁰

¹¹⁵ [BRISANO].

¹¹⁶ [BRISANO].

¹¹⁷ Replika, stav 12.

¹¹⁸ [BRISANO].

¹¹⁹ Replika, stavovi 17–18.

¹²⁰ Replika, stavovi 28–31.

(d) Napomene tužilaštva

71. Tužilaštvo tvrdi da mere pod kojima se predlaže privremeni otpust nisu dovoljne, a da policija Kosova ne bi bila u stanju da ih efikasno sprovodi čak i da jesu.¹²¹

72. Tužilaštvo smatra da već ustanovljena atmosfera mešanja u sudske postupke na Kosovu nije stvar prošlosti.¹²² Ono dodaje da [BRISANO].¹²³ Dalje, tužilaštvo tvrdi da [BRISANO].¹²⁴

73. Tužilaštvo tvrdi i da [BRISANO].¹²⁵ Ono dodaje i da u medijima postoje izveštaji o uticaju koji bivši pripadnici Obaveštajne službe Kosova imaju na policiju Kosova.¹²⁶ Pored toga, korumpiranost kosovskog krivično-pravnog sistema opšte je poznata stvar, tvrdi tužilaštvo.¹²⁷

74. Pored toga, tužilaštvo smatra da policija Kosova u svom drugom odgovoru ne daje nikakve bitnije nove garantije mimo onih o kojima je tužilaštvo već govorilo: (i) [BRISANO];¹²⁸ (ii) [BRISANO];¹²⁹ (iii) [BRISANO];¹³⁰ i (iv) [BRISANO].¹³¹

75. Konačno, tužilaštvo tvrdi da policija Kosova nije u stanju da efikasno sprovodi uslove za privremeno puštanje na slobodu, i to: (i) zato što ni posle četiri pokušaja nije pokazala da je spremna i sposobna da sprovodi mere predviđene za privremeni boravak optuženog na slobodi,¹³² (ii) zato što su istaknute ličnosti

¹²¹ Napomene tužilaštva, stavovi 4, 27.

¹²² Napomene tužilaštva, stav 2.

¹²³ [BRISANO].

¹²⁴ [BRISANO].

¹²⁵ [BRISANO].

¹²⁶ Napomene tužilaštva, stav 5.

¹²⁷ Napomene tužilaštva, stav 7.

¹²⁸ [BRISANO].

¹²⁹ [BRISANO].

¹³⁰ [BRISANO].

¹³¹ [BRISANO].

¹³² Napomene tužilaštva, stavovi 21–22.

rukovodstva policije Kosova povezane s OVK¹³³ i (iii) zato što g. Veselji i dalje ima ogroman uticaj.¹³⁴

(e) Napomene odbrane

76. Odbrana smatra da se tužilaštvo uopšte nije osvrnulo na vreme koje je g. Veselji proveo u pritvoru, na odglaganja koje je ono samo prouzrokovalo, na rokove kojih se nije držalo i, što je najgore, na pitanja koje je pogrešno prikazalo.¹³⁵

77. Odbrana dodaje da protiv već poznate tvrdnje tužilaštva da bi privremeno puštanje g. Veseljija na slobodu u javnosti dovelo do reakcije koja bi među svedocima samo pojačala opšti osećaj straha i neizvesnosti govori jedna odluka koju je MKSJ doneo u predmetu protiv Haradinaja i drugih, a u kojoj je utvrđeno da opšti osećaj straha i neizvesnosti nije dovoljan razlog da se odbije zahtev za privremeno puštanje na slobodu.¹³⁶ Osim toga, odbrana tvrdi da se može poći od toga da je taj argument tužilaštva odbijen, jer se sudija za prethodni postupak tim pitanjem nije bavio u ranijim odlukama o preispitivanju pritvora.¹³⁷ Odbrana dodaje i da je neprimereno to što tužilaštvo uopšte pokreće ovu temu, pošto to u ovoj stvari nije ni dosad učinilo i pošto sporna tema nema nikakve veze s drugim odgovorom policije Kosova.¹³⁸

78. Što se tiče tvrdnji tužilaštva vezanih za drugi odgovor policije Kosova, odbrana smatra da se napomene tužilaštva svode na: (i) sitničavo razglabanje o resursima koje je policija Kosova navela, budući da je policija Kosova potvrdila da raspolaže svim resursima neophodnim za uspešno izvršavanje naloga

¹³³ Napomene tužilaštva, stavovi 23–24.

¹³⁴ Napomene tužilaštva, stavovi 3, 25.

¹³⁵ Napomene odbrane, stavovi 24–25.

¹³⁶ Napomene odbrane, stavovi 26–28.

¹³⁷ Napomene odbrane, stav 29.

¹³⁸ Napomene odbrane, stav 30.

Specijalizovanih veća,¹³⁹ (ii) zlonamerne optužbe da odgovori nisu dovoljno precizni, da su neodređeni ili nejasni, a u tom slučaju Specijalizovana veća mogu da zatraže dodatno pojašnjenje,¹⁴⁰ i (iii) uopštene navode o nekompetentnosti i korumpiranosti, koji su neosnovani, dati iz taktičkih razloga i nepotkrepljeni dokazima (uostalom, tužilaštvo citira policiju Kosova kad mu to odgovara), a njih, konačno, opovrgava i primer uslovnog puštanja Ramuša Haradinaja (u daljem tekstu: g. Haradinaj).¹⁴¹

2. Diskusija

(a) Opasnost od bekstva

79. Kao što je već zaključeno u prvoj i drugoj odluci o pritvoru, opasnost od bekstva je dovoljno umanjena time što se g. Veselji obavezao da boravi u kućnom pritvoru, preda putne isprave i poštuje zabranu putovanja.¹⁴² U prilog tom zaključku idu i garantije policije Kosova da [BRISANO].¹⁴³

(b) Opasnost od ometanja postupka i opasnost od vršenja novih krivičnih dela

80. Pre svega, sudija za prethodni postupak napominje da je Apelacioni sud zaključio da je odbrana, reagujući na drugu odluku o pritvoru, detaljno izložila uslove pod kojima bi optuženi mogao biti pušten na slobodu i pod kojima bi se njegova komunikacija u principu mogla ograničiti i nadgledati, ali da tek treba oceniti da li policija Kosova te mere realno može da sprovede.¹⁴⁴ Shodno tome, sudija za prethodni postupak će, polazeći od informacija iznetih u prvom i

¹³⁹ Napomene odbrane, stavovi 31–34.

¹⁴⁰ Napomene odbrane, stavovi 31, 35–37.

¹⁴¹ Napomene odbrane, stavovi 31, 38–40.

¹⁴² Prva odluka o pritvoru, stav 58; druga odluka o pritvoru, stav 46.

¹⁴³ [BRISANO].

¹⁴⁴ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 48–53.

drugom odgovoru policije Kosova, proceniti (i) da li se poštovanjem tih uslova pomenute opasnosti mogu u dovoljnoj meri umanjiti i (ii) da li je policija Kosova sposobna da te uslove realno i garantuje, s obzirom na opasnost da g. Veselji ometa postupak pred Specijalizovanim većima i/ili izvrši nova krivična dela.

(i) Nadgledanje razgovora između g. Veseljija i članova njegove porodice ili lica u odobrenoj poseti

81. Policija Kosova kaže da će, [BRISANO].¹⁴⁵ Osim toga, policija Kosova je spremna da [BRISANO].¹⁴⁶ Pri tom policija Kosova ističe da [BRISANO].¹⁴⁷

82. Što se tiče komunikacije s članovima porodice, to znači da [BRISANO]. Pored toga, g. Veselji bi mogao da koristi šifrovan ili tajni jezik koji [BRISANO]. U tom se smislu predloženim uslovima [BRISANO] ne može sprečiti [BRISANO] članovima porodice zamoli nekog od njih da usmeno prenese određenu poruku, ili da se u tu svrhu posluži uređajem koji pripada nekom trećem licu,¹⁴⁸ ili da prenese tajne poruke kako bi ometao postupak pred Specijalizovanim većima ili izvršio nova krivična dela. Slične bojazni važe i za nadzirane posete lica koja imaju odobrenje da posete g. Veseljija, a naročito za mogućnost korišćenja šifrovanog ili tajnog jezika [BRISANO]. Iskustvo koje je g. Veselji stekao na položajima u obaveštajnoj službi dodatno uvećava tu opasnost.

83. Za razliku od toga, u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća nenadzirana komunikacija je strogo ograničena, budući da su nenadzirane „privatne posete“ dozvoljene samo za pojedine članove najuže porodice i samo na ograničeno vreme.¹⁴⁹ Osim toga, lične posete i video-posete se po pravilu odvijaju u uslovima u kojima službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća njih mogu da

¹⁴⁵ [BRISANO].

¹⁴⁶ [BRISANO].

¹⁴⁷ [BRISANO].

¹⁴⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 48.

¹⁴⁹ Druga odluka Apelacionog suda, fusnota 95.

nadziru gledanjem i slušanjem.¹⁵⁰ Sekretar za takve posete može da odredi i dodatne mehanizme zaštite, poput aktivnog nadziranja i naknadnog preslušavanja snimljenog materijala.¹⁵¹ Ovim potonjim metodom posete se mogu kontrolisati kasnije, dok se aktivno nadzirana poseta može prekinuti u svakom trenutku, na primer sa ciljem da se spreči neovlašćeno obelodanjivanje poverljivih informacija ili da se, ukoliko se stekne utisak da pritvoreno lice koristi šifrovan jezik, ne dozvoli ugrožavanje bezbednosti i sigurnosti postupka.¹⁵²

84. Sekretarijat Specijalizovanih veća je, shodno članu 34(8) i (12) Zakona, nadležan za rukovođenje i upravu pritvora i pritvorskih objekata Specijalizovanih veća, a [BRISANO].¹⁵³ Drugim rečima, Sekretarijat ima jedinstvenu ulogu utoliko što rukovodi i upravlja Pritvorskim objektom Specijalizovanih veća, [BRISANO]. [BRISANO].¹⁵⁴

85. Jednako je važno i to što Pritvorski objekat Specijalizovanih veća, za razliku od privatnog boravišta g. Veseljija, jeste zavod strogo zatvorenog tipa.¹⁵⁵ No, najvažnije od svega je to što su službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća visokokvalifikovani, [BRISANO] i što prolaze obuku o primeni mera za posete i komunikaciju u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.¹⁵⁶

86. Policija Kosova, [BRISANO]. Osim toga, po mišljenju sudije za prethodni postupak presudno je to što [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. Sudija za prethodni postupak je do tog zaključka došao na osnovu sledećeg: (i) [BRISANO]; (ii) [BRISANO];¹⁵⁷ i (iii) [BRISANO].

¹⁵⁰ Podnesak Sekretarijata, stav 31; druga odluka Apelacionog suda, stav 47, fusnota 95.

¹⁵¹ Podnesak Sekretarijata, stav 32.

¹⁵² Podnesak Sekretarijata, stavovi 32–33.

¹⁵³ [BRISANO].

¹⁵⁴ [BRISANO].

¹⁵⁵ Podnesak Sekretarijata, stav 43.

¹⁵⁶ [BRISANO].

¹⁵⁷ [BRISANO].

87. [BRISANO].¹⁵⁸ [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].¹⁵⁹

88. Ni to što službenici policije Kosova, kako to odbrana ističe,¹⁶⁰ govore Veseljijev maternji jezik i što su upoznati s opštim prilikama na Kosovu nije dovoljno da se obezbedi efikasan nadzor poseta i komunikacije, s obzirom na to da [BRISANO].

89. Stoga, iako se opasnost nedozvoljenog slanja poruka i uputstava ne može sasvim otkloniti, merama koje su na snazi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, u celini uzev, krajnje efikasno se sprečavaju nenadzirane posete i komunikacija, bilo s članovima porodice ili s licima u odobrenoj poseti, i umanjuje opasnost od ometanja postupka i izvršenja novih krivičnih dela.¹⁶¹ Prema mišljenju sudije za prethodni postupak, policija Kosova nije dostavila garantije koje potvrđuju da je sposobna da sprovodi mere kojima bi se postojeće opasnosti dovoljno umanjile.

(ii) Kontekstualni faktori

90. [BRISANO].¹⁶² Osim toga, iako je sudija za prethodni postupak od policije Kosova zatražio da uspostavi kontakt s bilo kojom drugom kosovskom institucijom¹⁶³ [BRISANO],¹⁶⁴ [BRISANO].¹⁶⁵

91. S tim u vezi, odbrana tvrdi da je privremeni boravak g. Haradinaja na slobodi prošao bez teškoća.¹⁶⁶ Međutim, sudija za prethodni postupak napominje da se

¹⁵⁸ [BRISANO].

¹⁵⁹ [BRISANO].

¹⁶⁰ Replika, stav 11.

¹⁶¹ V. takođe KSC-BC-2020-06, IA010/F00008/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju pritvora*, 27. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Tači*), stav 68.

¹⁶² [BRISANO].

¹⁶³ Nalog policiji Kosova, stav 9.

¹⁶⁴ [BRISANO].

¹⁶⁵ [BRISANO].

¹⁶⁶ Napomene odbrane, stav 39.

odbrana poziva na odluku u kojoj je zahtev za privremeno puštanje na slobodu odbijen zato što je, u situaciji u kojoj svedoci kažu da strahuju zbog svedočenja, potreba da se očuva integritet postupka prevagnula u odnosu na interese g. Haradinaja.¹⁶⁷ Gospodin Haradinaj je na slobodu pušten pre nego što mu je počelo suđenje pred MKSJ,¹⁶⁸ ali je mere pod kojima je pušten sprovodila Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu, a ne policije Kosova.¹⁶⁹ Po tome se procedura u postupku koji se protiv g. Haradinaja vodio pred MKSJ razlikuje od predloženih uslova za uslovno puštanje g. Veseljija na slobodu, pored toga što se svaki predmet ionako mora razmatrati pojedinačno.

92. Zato sudija za prethodni postupak smatra da nije izloženo dovoljno dokaza u prilog tvrdnji da policija Kosova ima osvedočeno i priznato iskustvo u sprovođenju mera pod kojima su privremeno na slobodu puštana lica koja su optužena za teška krivična dela (a koja se nalaze ili su se nalazila na visokim položajima).

93. Pored toga, sudija za prethodni postupak napominje da [BRISANO].¹⁷⁰ Ta objektivna činjenica pokazuje da su policija Kosova i obaveštajni sektor te zemlje direktno povezani. U tom smislu postoji realna mogućnost da bi g. Veselji mogao iskoristiti uticaj koji dokazano ima na Kosovu, a koji je delom stekao i na položajima koje je imao u obaveštajnom sektoru, i tako eskivirati uslove pod kojima je pušten u kućni pritvor. Ovo važi tim pre što su neki pripadnici obaveštajnih službi, kako je to već rečeno, [BRISANO], koji se pred MKSJ vodio

¹⁶⁷ MKSJ, *Tužilac protiv Haradinaja i drugih*, IT-04-84-T, Decision on Motion on Behalf of Ramush Haradinaj for Provisional Release, 20. jul 2007. (u daljem tekstu: odluka od 20. jula 2007. u predmetu *Haradinaj*), stavovi 24–30.

¹⁶⁸ MKSJ, *Tužilac protiv Haradinaja i drugih*, IT-04-84-PT, Decision on Ramush Haradinaj's Motion for Provisional Release, 6. jun 2005. (u daljem tekstu: odluka od 6. juna 2005. u predmetu *Haradinaj*), stav 53.

¹⁶⁹ Odluka od 6. juna 2005. u predmetu *Haradinaj*, stavovi 37–43, 51, 53, 54; odluka od 20. jula 2007. u predmetu *Haradinaj*, stav 15.

¹⁷⁰ [BRISANO].

dok je g. Veselji bio načelnik obaveštajne službe, bili umešani u slučajeve uticanja na svedoke.¹⁷¹

94. Konačno, sudija za prethodni postupak podseća na to da Specijalizovana veća i jesu osnovana zato što krivični postupci protiv bivših pripadnika OVK (na visokim položajima) nisu mogli da se vode na Kosovu.¹⁷² Zato je odlučeno da se ti postupci ne vode na Kosovu,¹⁷³ i zato su normativni i operativni okvir Specijalizovanih veća utvrđeni s izričitim ciljem da se, u najvećoj mogućoj meri, obezbedi zaštita svedoka, žrtava i drugih lica izloženih riziku i Specijalizovanim većima omogući da vrše mandat. Osim toga, već je pomenuto da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.¹⁷⁴ Sudija za prethodni postupak napominje i da je nedavno nekoliko međunarodnih organizacija iznelo dokaze o tome da je u oblasti krivičnog pravosuđa na Kosovu i dalje prisutna korupcija.¹⁷⁵

¹⁷¹ V. gore, stav 52.

¹⁷² Parlamentarna skupština Saveta Evrope, Odbor za pravna pitanja i ljudska prava, *Izveštaj o nečovečnom postupanju s ljudima i nedozvoljenoj trgovini ljudskim organima na Kosovu*, dokument 12462, 7. januar 2011, stav 10.

¹⁷³ Zakon br. 04/L-274, str. 8–9 („Ukoliko istrage SIRG-a budu imale kao rezultat optužnicu i sudski postupak, biće potrebno obezbediti povoljno okruženje za vršenje pravosuđa. U skladu s tim, za prvostepene i žalbene postupke koji se eventualno pokrenu na osnovu istraga SIRG-a postojaće jedan specijalizovan sud unutar sudskog sistema Kosova, kao i specijalizovano tužilaštvo. Sedište tog suda biće na Kosovu, ali će se, s obzirom na prirodu navoda, osetljivi postupci, uključujući saslušavanje svedoka, voditi izvan zemlje“); Sporazum između Kraljevine Holandije i Republike Kosovo o sedištu Izmeštene specijalizovane sudske ustanove Kosova u Holandiji, 15. februar 2016, preambula („Pozivajući se na razmenu pisama o namerama između Predsednice Republike Kosovo i Visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost od 14. aprila 2014. g. koja je ratifikovana Zakonom Kosova br. 04/L-274 od 15. maja 2014, a kojom se Republika Kosovo obavezuje da u okviru kosovskog pravosudnog sistema osnuje Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo radi prvostepenih i drugostepenih postupaka koji proisteknu iz istraga Specijalne istražne radne grupe Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo vezanih za Izveštaj Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, dokument 12462 od 7. januara 2011.g. i koji po zaključivanju Sporazuma o sedištu sa državom domaćinom mogu biti izmešteni u treću zemlju“), član 3 („Izmeštena specijalizovana sudska ustanova Kosova ima sedište u državi domaćinu“).

¹⁷⁴ V. gore, stav 54.

¹⁷⁵ Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, *Izveštaj generalnog sekretara*, U.N.Doc. S/2020/964, 1. oktobar 2020, stav 30; Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, *Izveštaj o stanju u pravosuđu*, oktobar 2020, str. 21; Evropska komisija, *Izveštaj o Kosovu 2021*, 19. oktobar 2021, str. 23, 25.

95. Sudija za prethodni postupak smatra da pomenuti faktori sami po sebi nisu presudni za pitanje koje razmatra. Međutim, pitanje kako će policija Kosova sprovesti meru kućnog pritvora ne može se posmatrati izvan konteksta u kom bi se to odigravalo jer on utiče i na vođenje postupka pred Specijalizovanim većima. Polazeći od toga, sudija za prethodni postupak zaključuje da, s obzirom na izložene ubedljive indicije, kontekst u kojem bi se odvijao kućni pritvor ide u prilog zaključku da se predloženim merama za privremeni otpust ne bi adekvatno umanjile opasnosti da će g. Veselji ometati postupak i/ili opasnost opasnost da bi mogao izvršiti nova krivična dela.

(iii) Dodatne mere

96. Sudija za prethodni postupak ima na umu činjenicu da se policija Kosova načelno obavezala da će strogo sprovesti sve odluke Specijalizovanih veća.¹⁷⁶ Međutim, to samo po sebi nije dovoljan osnov po kom bi sudija za prethodni postupak *proprio motu* izdao nalog za dodatne mere kojima bi se umanjile utvrđene opasnosti. Ako se ima u vidu da je sudija za prethodni postupak izdao nalog da mu se dostave konkretni odgovori na čitav niz detaljnih pitanja i da se navedu i sve druge relevantne informacije (posebno informacije o dodatnim merama koje bi policija Kosova sprovođila),¹⁷⁷ takva načelna obaveza policije Kosova sama po sebi ne znači da će ona adekvatno sprovesti sve mere koje sudija za prethodni postupak naloži, a još manje garantuje da će ozbiljne bojazni o nedozvoljenoj komunikaciji, o čemu je već bilo govora, biti ublažene.

97. Konačno, sudija za prethodni postupak zaključuje da nema osnova da se od policije Kosova traže dalje informacije. Odbrana se policiji Kosova obraćala u tri navrata, a sudija za prethodni postupak joj je uputio detaljan spisak pitanja i

¹⁷⁶ Prvi odgovor policije Kosova, str. 8; drugi odgovor policije Kosova, str. 12; zahtev odbrane, stavovi 29–30; replika, stav 12; napomene odbrane, stavovi 31–34.

¹⁷⁷ Nalog policiji Kosova, stav 8; prilog nalogu policiji Kosova, stav 12.

pružio joj priliku da iznese i dodatne informacije koje bi mogle biti važne za ovu odluku. To znači da je policija Kosova imala dovoljno prilike da dostavi tražene informacije i da sudiji za prethodni postupak nikakve dodatne informacije ne bi pomogle da donese odluku u ovom pitanju.

98. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da nikakvim dodatnim merama koje bi on naložio *proprio motu* postojeće opasnosti ne bi mogle dovoljno da se umanje.

(iv) Zaključak

99. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da, čak i kad se u obzir uzmu prvi i drugi odgovor policije Kosova, primenom uslova za privremeno puštanje g. Veseljija na slobodu koje je odbrana predložila ne mogu dovoljno da se umanje opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona, i da se na tom zaključku ništa ne bi promenilo čak ni ako bi sudija za prethodni postupak odredio dodatne uslove. Iz toga proizlazi, kako je već konstatovano, da je režim nadzora komunikacije koji se primenjuje u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća jedini način da se kontakti g. Veseljija uspešno ograniče i nadziru i tako umanju opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili od vršenja novih krivičnih dela. Pošto je preispitao i odmerio sve argumente koje su strane u postupku iznele, sudija za prethodni postupak zaključuje da su ranije iznete bojazni i dalje od presudnog značaja za ovakav zaključak i da stoga za potrebe ove odluke nije neophodno razmatrati njihove preostale argumente, s tim što se time ne prejudicira ishod njihovog eventualnog kasnijeg razmatranja.

100. Pošto je ponovo razmotrio drugu odluku o pritvoru u vezi s pitanjima zbog kojih mu je ona, drugom odlukom Apelacionog suda, vraćena na odlučivanje, sudija za prethodni postupak potvrđuje drugu odluku o pritvoru. Iz istih razloga,

pomenuti zaključak odnosi se i na redovno preispitivanje pritvora g. Veseljija, predviđeno članom 41(6), (10) i (12) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.

F. SRAZMERNOST PRITVORA

1. Argumentacija

101. Odbrana u zahtevu tvrdi da je kako zbog trajanja pretpretresne faze postupka, tako i zbog odlaganja postupka, za koje je odgovornost snosi tužilaštvo, dalje zadržavanje g. Veseljija u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća protivzakonito.¹⁷⁸ Kako odbrana navodi, obe strane u postupku smatraju da predmet ni u dogledno vreme neće biti prosleđen pretresnom panelu, i to iz razloga koji slede.¹⁷⁹ Prvo, odbrana tvrdi da je materijal obelodanjen na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika i dalje nepotpun zato što su rokovi za to menjani u više navrata, te da je tužilaštvo pogrešno prikazalo dokle je stiglo s obelodanjivanjem tog materijala.¹⁸⁰ Drugo, odbrana tvrdi da je tužilaštvo pogrešno procenilo fazu u kojoj se nalazi postupak obelodanjivanja materijala na osnovu pravila 102(3) zato što je rok za obelodanjivanje pomeran u više navrata, pa je obaveštenje koje tužilaštvo prema tom pravilu mora da dostavi odbrani dovelo do dugotrajnog sporenja između strana, a uz to se čini i da tužilaštvo još nije dovršilo analizu materijala koji, kako je to odbrana zatražila, eventualno mora da obelodani na osnovu pravila 102(3) i na koji treba da primeni odgovarajuće mere redigovanja i zaštite svedoka.¹⁸¹ Treće, obrana tvrdi da tužilaštvo nije u stanju da proceni kad će dovršiti obelodanjivanje oslobađajućih podataka i smatra alarmantnim to što se u obaveštenju podnetom prema pravilu 102(3) Pravilnika nalazi i materijal koji je sasvim očigledno oslobađajuće prirode.¹⁸² Četvrto, odbrana smatra da je tužilaštvo

¹⁷⁸ Zahtev odbrane, stavovi 39, 65–67.

¹⁷⁹ Zahtev odbrane, stavovi 38, 41–42, 44.

¹⁸⁰ Zahtev odbrane, stavovi 38, 43, 45–49.

¹⁸¹ Zahtev odbrane, stavovi 38, 43, 50–53.

¹⁸² Zahtev odbrane, stavovi 38, 43, 54–55.

jednako nerealno procenilo i rok u kom će moći da dostavi pretpretresni podnesak i s njim povezani materijal iz pravila 95(4).¹⁸³ Konačno, odbrana smatra i da su razne procene o datumu početka suđenja koje je odbrana davala isto tako nesolidne i, s obzirom na sve što je rečeno, ponavlja da ovaj predmet neće biti spreman za suđenje pre leta ili jeseni 2022. godine, i to u najboljem slučaju.¹⁸⁴

102. Tužilaštvo u odgovoru iznosi stav da je produženje pritvora srazmerna mera.¹⁸⁵ Tužilaštvo smatra da ni ranije ni novije procene nisu merodavne za pitanje šta je srazmerno trajanje pritvora u pretpretresnoj fazi postupka i da one ni sudiji za prethodni postupak ni Apelacionom sudu nisu poslužile kao osnov po kom su donosili odluke.¹⁸⁶ Tužilaštvo tvrdi da se ovaj predmet približio pretresnoj fazi, budući da je ono navelo 17. decembar 2021. kao rok u kom će dostaviti pretpretresni podnesak, obelodanilo ogroman deo materijala iz pravila 102(1)(b), da su strane u postupku dostavile žalbe na preliminarne podneske i da je 22. oktobra 2021. podnet preliminarni spisak svedoka.¹⁸⁷ Tužilaštvo dodaje da su u ovom predmetu sve radnje vezane za pretpretresnu fazu u toku, te da odbrana neosnovano tvrdi da je početak suđenja odgođen ili pritvor optuženog produžen samo zato što je rok za obelodanjivanje relativno malog broja dokaznih predloga iz pravila 102(1)(b) s dobrim razlogom produžen.¹⁸⁸

103. Odbrana u replici kaže da se tužilaštvo u odgovoru nije osvrnulo na kritiku odbrane zbog kašnjenja, rokova kojih se nije pridržavalo i neadekvatnih prikaza stanja.¹⁸⁹ Ona dodaje i da se tužilaštvo nije izjasnilo o tome da se i u Ustavu Kosova i u Zakonu prednost daje merama koje su restriktivne od pritvora pre suđenja.¹⁹⁰ Odbrana, osim toga smatra i da je apsurdno to što tužilaštvo tvrdi da se postupak

¹⁸³ Zahtev odbrane, stavovi 38, 43, 56–59.

¹⁸⁴ Zahtev odbrane, stavovi 38, 43, 60–64.

¹⁸⁵ Odgovor tužilaštva, stavovi 36, 41.

¹⁸⁶ Odgovor tužilaštva, stav 38.

¹⁸⁷ Odgovor tužilaštva, stav 39.

¹⁸⁸ Odgovor tužilaštva, stav 40.

¹⁸⁹ Replika, stav 33.

¹⁹⁰ Replika, stav 33.

odvija ekspeditivno, budući da je ono samo na početku tvrdilo da će predmet biti spreman za suđenje na leto 2021.¹⁹¹ S obzirom na broj svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove, nemoguće je, tvdi obrana, da će suđenje zaista moći da počne pre kraja 2022. ili, što je verovatnije, početka 2023, a izvesno je da će trajati oko tri godine.¹⁹²

2. Diskusija

104. Pre svega, sudija za prethodni postupak podseća na važnost načela srazmernosti prilikom odlučivanja o opravdanosti pritvora pre suđenja, što je formulisano i u pravilu 56(2) Pravilnika.¹⁹³ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti opisanih u članu 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora da bude pušteno na slobodu.¹⁹⁴ Međutim, da li je vreme provedeno u pritvoru pre suđenja opravdano ne može se ocenjivati apstraktno. Opravdanost daljeg pritvora optuženog lica mora se oceniti na osnovu činjenica u datom predmetu i shodno njegovim osobenim karakteristikama.¹⁹⁵

105. Gospodin Veselji uhapšen je 5. novembra 2020, što znači da je u trenutku u kom se donosi ova odluka u pritvoru proveo nešto više od godinu dana. Shodno tome, sudija za prethodni postupak sada će oceniti da li je, s obzirom na konkretne okolnosti vezane za g. Veseljija, taj period opravdan.

¹⁹¹ Replika, stav 33.

¹⁹² Replika, stav 33.

¹⁹³ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72–73.

¹⁹⁴ V. takođe KSC-BC-2020-06, IA002/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, javno, stav 69.

¹⁹⁵ ESLjP, presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova [GC]*, stav 90.

106. Pre svega, sudija za prethodni postupak napominje da su protiv g. Veseljija iznete izuzetno teške optužbe.¹⁹⁶ Konkretno, g. Veselji tereti se po deset tačaka za teška krivična dela prema međunarodnom pravu, i to za progon na političkoj i/ili nacionalnoj osnovi, protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i lišavanje slobode, druge nehumane postupke, surovo postupanje, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke.¹⁹⁷ U optužnici se tvrdi i da je g. Veselji u tim zločinima odigrao značajnu ulogu.¹⁹⁸ Dakle, u slučaju osuđujuće presude on bi mogao da bude osuđen na dugačku kaznu, uključujući kaznu doživotnog zatvora.

107. Osim toga, postupak koji se vodi protiv g. Veseljija je složen.¹⁹⁹ Krivična dela koja mu se stavljaju na teret odigravala su se tokom dužeg vremenskog perioda (najkasnije od marta 1998. do septembra 1999), na geografski velikom prostoru (na brojnim mestima širom Kosova i u nekoliko oblasti na severu Albanije) i dovela su do velikog broja žrtava.²⁰⁰ Tužilaštvo je blagovremeno nagovestilo da namerava da se pozove na svedočenje velikog broja svedoka,²⁰¹ [BRISANO].

108. Sudija za prethodni postupak smatra i da je važno to što je već ustanovljeno da i dalje postoji opasnost da bi g. Veselji, ukoliko bude pušten na slobodu, mogao

¹⁹⁶ V. takođe ESLJP, *Shabani v. Switzerland*, br. 29044/06, Judgment, 5. novembar 2009 (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*), stavovi 65, 66, 69; MKSJ, *Tužilac protiv Delalića i drugih*, IT-96-21, Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje otuženog Zejnila Delalića na slobodu, 25. septembar 1996, stavovi 20, 26; *Tužilac protiv Ademija*, IT-01-46-PT, Nalog po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 20. februar 2002. (u daljem tekstu: nalog u predmetu *Ademi*), stav 25; ICTR, *Prosecutor v. Ndayambaje*, ICTR-98-42-T, Decision on the Defence Motion for the Provisional Release of the Accused, 21. oktobar 2002 (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ndayambaje*), stav 23; *Prosecutor v. Ngirumpatse et al.*, ICTR-98-44-T, Decision on the Motion by Ngirumpatse's Defence to Find the Accused's Detention Unlawful or, in the Alternative, to Order his Provisional Release, 18. avgust 2003. (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ngirumpatse*), stav 25.

¹⁹⁷ Potvrđena optužnica, stav 173.

¹⁹⁸ Potvrđena optužnica, stavovi 5, 32, 39, 40–42, 47, 49, 53–55, 172.

¹⁹⁹ V. takođe ESLJP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 65, 69; MKSJ, nalog u predmetu *Ademi*, stav 26; ICTR, odluka u predmetu *Ndayambaje*, stav 23; odluka u predmetu *Ngirumpatse*, stav 25.

²⁰⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 16, 32, 57–171, tabele A–C.

²⁰¹ KSC-BC-2020-06, F00542, specijalizovani tužilac, *Podnesak tužilaštva s preliminarnim spiskom svedoka*, 22. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: preliminarni spisak svedoka tužilaštva), sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1 i poverljivim redigovanim prilogom 2.

ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela i da se ta opasnost ne može dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera.

109. Što se pak tiče obaveza strana u postupku,²⁰² sudija za prethodni postupak ukazuje na to da se po donošenju druge odluke o pritvoru znatno napredovalo u proceduralnom smislu, u pravcu prosleđivanja predmeta u pretresnu fazu. Konkretno, doneto je nekoliko odluka po zahtevima za zaštitne mere,²⁰³ odlučeno je po preliminarnim podnescima odbrane,²⁰⁴ utvrđeni su datumi za dostavljanje pretpretresnog podneska tužilaštva (17. decembar 2021) i za dostavljanje tabele shodno pravilu 109(c) (28. januar 2022)²⁰⁵ i odlučeno da tužilaštvo postupak obelodanjivanja na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika treba da dovrši do 31. januara 2022,²⁰⁶ a tužilaštvo je dostavilo preliminarni spisak svedoka, što će, između ostalog, odbrani omogućiti da, ukoliko želi, obavli istrage.²⁰⁷ Što se tiče odlaganjâ za koje je odgovorno tužilaštvo i procena tužilaštva o rokovima, na šta je sve ukazala odbrana, sudija za prethodni postupak podseća na to da su ti rokovi produžavani zato što su za to izneti valjani razlozi. Da bi se procenilo da li je vreme koje je g. Veselji proveo u pritvoru srazmerno, sudija za prethodni postupak smatra da se vreme koje je on zaista proveo u pritvoru pre početka suđenja mora sagledati u kontekstu onih procena tužilaštva koje se pokazuju kao netačne. Uostalom, i pored toga što su neki rokovi pomerani, postupak i dalje napreduje, a pretpretresna faza biće okončana u dogledno vreme.

110. Stoga, sudija za prethodni postupak konstatuje da, s obzirom na konkretne okolnosti u ovom predmetu, vreme koje je g. Veselji proveo u pritvoru pre

²⁰² V. takođe ESLJP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 67–68.

²⁰³ V. gore, fusnota 88.

²⁰⁴ KSC-BC-2020-06, F00412, sudija za prethodni postupak, *Odluka po prigovorima nenadležnosti Specijalizovanih veća*, 22. jul 2021, javno; F00413/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevima optužbe kojima se ukazuje na nedostatke optužnice*, 22. jul 2021, javno; F00450, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevima kojima se osporava legalitet Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva i ukazuje na povredu nekih ustavnih prava optuženih*, 31. avgust 2021, javno.

²⁰⁵ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5.

²⁰⁶ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5, str. 753, red 6, do str. 754, red 4.

²⁰⁷ Preliminarni spisak svedoka tužilaštva.

suđenja, i koje iznosi malo više od godinu dana, nije neopravdano, i to iz sledećih razloga: (i) g. Veselji se tereti za izuzetno teška krivična dela i za to da je u njihovom izvršavanju odigrao važnu ulogu; (ii) ukoliko bude oglašen krivim, moguće je da će mu biti određena teška kazna; (iii) predmet protiv g. Veseljija je složen; (iv) opasnosti navedene u članu 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona i dalje postoje i ne mogu se dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera; i (v) bez obzira na to što su neki rokovi pomerani, postupak u ovom predmetu i dalje napreduje.

111. Osim toga, sudija za prethodni postupak smatra da je neutemeljena i tvrdnja obrane da je tužilaštvo odgovorno za nepotrebno odlaganje u smislu druge rečenice iz pravila 56(2) Pravilnika, budući da su za pomeranje pojedinih rokova, kako je to već rečeno, izneti valjani razlozi i da postupak i dalje napreduje, te da će pretpretresna faza biti okončana u dogledno vreme.

112. Konačno, što se tiče zahteva obrane da se preispita ukupno očekivano trajanje Veseljijevog pritvora u pretpretresnoj fazi, sudija za prethodni postupak ukazuje na to da trenutno nije utvrđen datum za početak suđenja, ali da će se pritvor g. Veseljija preispitivati na svaka dva meseca ili čim se okolnosti promene, kako je predviđeno članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.²⁰⁸ Imajući to u vidu, sudija za prethodni postupak konstatuje da je u sadašnjoj fazi postupka svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju Veseljijevog pritvora pre suđenja još uvek preuranjena i u domenu nagađanja.²⁰⁹

²⁰⁸ V. takođe ESLJP, *Ereren v. Germany*, br. 67522/09, Judgment, 6. novembar 2014, stav 64.

²⁰⁹ Prva odluka Apelacionog suda, stav 59; žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Krasnići*, stav 43; žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Tači*, stav 51.

V. DISPOZITIV

113. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak

- a) **POTVRĐUJE** drugu odluku o pritvoru;
- b) **NALAŽE** da se g. Veseljiju produži pritvor;
- c) **ODBACUJE** zahtev odbrane da se stavovi 2–3, 5–9 i 23–25 u napomenama tužilaštva izbrišu iz spisa predmeta;
- d) **NALAŽE** odbrani, tužilaštvu i Sekretarijatu da najkasnije u **ponedeljak, 29. novembra 2021.** dostave javnu redigovanu verziju zahteva odbrane, replike, napomena tužilaštva, napomena odbrane, odnosno podneska Sekretarijata ili da do tog datuma zatraže da se za te dokumente zadrži isti stepen tajnosti;
- e) **NALAŽE** odbrani da, ukoliko to želi, podneske o sledećem preispitivanju pritvora g. Veseljija dostavi najkasnije u **petak, 17. decembra 2021,** a da se odgovori i replike dostavljaju prema rasporedu utvrđenom u pravilu 76 Pravilnika; i
- f) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko odbrana odluči da do pomenutog roka ne dostavi podneske, svoje podneske o sledećem preispitivanju pritvora g. Veseljija dostavi najkasnije u **petak, 31. decembra 2021,** a odbrani da svoje podneske, ukoliko to želi, dostavi najkasnije u **ponedeljak, 10. januara 2022.**

/potpis na originalu/
Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

U utorak, 23. novembra 2021.

U Hagu, Holandija